

Organizacja praktyk studenckich

dr Marta Majorczyk

Kiedy student trafi na praktyki do danej placówki oświatowej, to właśnie ona (a w szczególności – opiekun praktyki) w dużej mierze odpowiada za ich przebieg. Jakie więc warunki należy zapewnić praktykantowi i jakie są jego obowiązki w ramach współpracy ze szkołą?

W przygotowaniu do zawodu przyszłych nauczycieli pomocne są opracowane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego standardy kształcenia do wykonywania zawodu nauczyciela (*Rozporządzenie MNiSW w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela*). W dokumencie tym określono nie tylko moduły kształcenia dotyczące przygotowania przyszłego nauczyciela, ale też cele i zadania praktyk pedagogicznych. Natomiast zasady organizacji praktyki studenckiej określają *Prawo o szkolnictwie wyższym*, *Rozporządzenie MNiSW w sprawie studiów* oraz regulamin studiów danej uczelni.

DOKUMENTACJA PRAKTYK

Szczegółowe wytyczne dotyczące organizacji praktyk zależą od danej uczelni czy przyjętych ustaleń zależnych od kierunku studiów. Każda uczelnia zobowiązana jest ustalić cele, obowiązki i prawa oraz zadania, które umieszczone zostaną w regulaminie i programie praktyk. Drugim ważnym dokumentem zawierającym szczegółowe informacje o organizacji praktyki jest program praktyk dla danego kierunku / danej specjalności, który powinien zawierać następujące informacje:

- ▶ precyzyjnie określone cele praktyki, które student ma zrealizować poprzez wykonywanie określonych zadań,
- ▶ efekty kształcenia przypisane do praktyk zawodowych z podziałem na wiedzę, umiejętności i kompetencje,
- ▶ zadania zakładu pracy przyjmującego praktykanta,

- ▶ warunki zaliczenia praktyk,
- ▶ treść zadań, jakie w zakresie praktyki ma do wykonania student,
- ▶ czas trwania praktyki, tj. liczbę godzin praktyk, którą student ma zrealizować.

RODZAJE PRAKTYKI

Wiele uczelni ogólną liczbę godzin praktyk rozdziela na grupowe i indywidualne, a te drugie na trzy części: obserwacyjną, asystencką i czynną. Praktyka grupowa organizowana jest przez uczelnię przy współpracy z pracodawcą / partnerem kierunku. Odbywa się poza siedzibą uczelni, przewidziana jest w programie kształcenia i planie zajęć, ma charakter praktyczny. W czasie jej trwania studenci w mniejszych zespołach wykonują zadania praktyczne. Natomiast praktyka indywidualna jest realizowana samodzielnie przez studenta w wybranej placówce zgodnej z charakterem kierunku studiów i specjalności. To właśnie tutaj student po raz pierwszy będzie mógł bezpośrednio i osobiście doświadczyć rzeczywistości swojego przyszłego zawodu.

Rodzaj praktyki istotnie warunkuje sformułowanie jej celów, konkretnych zadań studenta i nauczyciela opiekuna praktyk, a także dobór metod realizacji, sposobów dokumentowania i monitorowania przebiegu praktyk. Praktyka obserwacyjna (zwana inaczej bierną) polega na monitorowaniu określonych zjawisk (np. zachowań, osób, procesów czy działań). Jej celem jest kształtowanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez obserwację, analizę pojawiających się

samodzielnym wykonywaniu przez studenta czynności przypisanych do stanowiska/funkcji, które pełni opiekun praktyk z ramienia placówki oświatowej. Przykładowe zagadnienia tematyczne do opracowania w toku praktyki:

1. Samodzielne prowadzenie zajęć.
2. Samodzielna praca z dziećmi w placówce.
3. Samodzielne przygotowanie konspektu zajęć i środków dydaktycznych.
4. Samodzielne dobieranie celów, metod, form i środków realizacji zadań dydaktyczno-wychowawczych i opiekuńczych.

ZADANIA UCZELNI

Oprócz przygotowania merytorycznego i organizacyjnego oraz

zjawisk i kwestii oraz ich właściwe udokumentowanie. Przykładowe zagadnienia tematyczne do opracowania w toku praktyki:

1. Struktura, zasady, działania i organizacja placówki, infrastruktura miejsca.
2. Cele, funkcje, istota i organizacja placówki.
3. Zadania i obowiązki pracowników placówki.
4. Plany i programy dydaktyczne, wychowawcze oraz profilaktyczne w placówce.
5. Obserwacja realizacji zadań dydaktyczno-wychowawczych i opiekuńczych wobec dzieci w placówce.

Praktyka asystencka (mieszana, obserwacyjno-asystencka) polega na realizacji zadań we współpracy z opiekunem praktyk z ramienia placówki oświatowej. Celem tego rodzaju praktyki jest kształtowanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez współdziałanie z opiekunem praktyk. Przykładowe zagadnienia tematyczne do opracowania w toku praktyki:

1. Obserwacja i realizacja działań dydaktyczno-wychowawczych pod opieką opiekuna praktyk w placówce.
2. Pomoc w przygotowaniu spotkań z rodzicami i uczestnictwo w nich.
3. Pomoc w organizacji imprez szkolnych, ich obserwacja oraz uczestnictwo w nich.
4. Obserwowanie dyżurów i pomoc nauczycielowi w ich pełnieniu.
5. Obserwowanie wypełniania przez nauczyciela podstawowej dokumentacji i pomoc w jej uzupełnianiu.

Praktyka czynna (zwana też metodyczną) to najważniejszy etap realizacji praktyk. Jej celem jest kształtowanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez pełnienie funkcji opiekuna-wychowawcy i nauczyciela, polega więc na

sporządzenia ważnej dokumentacji po stronie uczelni pozostają:

- ▶ Wyposażenie studenta w niezbędną dokumentację. Regulamin i program praktyk powinny zostać dostarczone do placówki oświatowej przed ich rozpoczęciem, dlatego warto poprosić o nie kandydata na stanowisko praktykanta. Osoba taka powinna mieć przy sobie także dokumenty, na których dyrektor / wyznaczona osoba w szkole poświadczą przyjęcie na praktykę.
- ▶ Zapewnienie studentowi szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, ale także ochrony przeciwpożarowej, związane z planowanym odbywaniem praktyki w szkole. Koszty z tym związane ponosi uczelnia, która kieruje studenta na praktyki.
- ▶ Zapewnienie studentowi ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków. Uczelnia pokrywa koszty takiego ubezpieczenia na podstawie umowy o organizację praktyk.

WAŻNE!

Szkoła przyjmująca studentów na praktykę nie ponosi odpowiedzialności za ubezpieczenie praktykantów. Przed ich przyjęciem należy zweryfikować zarówno ważność ubezpieczenia, jak i szkolenia BHP.

Uczelnia zawiera ze szkołą umowę, w której określa się m.in. program praktyk, nadzór dydaktyczny i organizacyjny oraz zapewnienie stanowiska i narzędzi pracy. Odpowiednie dokumenty powinny zawierać informację o założeniach programu praktyki, czasie jej trwania, liczbie godzin pracy, zakresie obowiązków, stanowisku i narzędziach pracy, komórce organizacyjnej, w której praktyka będzie się odbywać, oraz celach i treściach edukacyjnych praktyki, uwzględniających program